

Limbi în contact. Româna – spaniola – catalana în mediul școlar al imigranților din Spania

Josep Cristià LINARES BAYO
Ioana Carmen JIEANU

0. În ultimii ani s-au observat mai multe fenomene sociale de mare importanță pentru întreaga umanitate, printre care se numără și fenomenul migrațional. S-a demonstrat că, în lume, sunt între 125 și 130 de milioane de imigranți, adică 2% din populație la nivel mondial, ținându-se cont doar de imigranții originali și nu și de descendenții acestora, cei născuți în țările de destinație (Aguinaga Roustan 1999: 34).

Studierea fenomenului migrației a intrat în atenția cercetătorilor din domenii diverse (sociologie, demografie, geografie, economie, politică, istorie, lingvistică) de multă vreme, fiecare dezbătându-l din perspective diferite, analizând motivele care i-au determinat pe oameni să emigreze și efectele pe care migrația le-a avut asupra societății, din punct de vedere politic, economic, cultural, religios și lingvistic. „Migrația sau mobilitatea teritorială a populației nu se reduce doar la deplasări în spațiu, ci este un proces mult mai complex care aduce în ecuație mai multe elemente și care generează un spectru larg de efecte” (Lupu 2009: 5). Schimbările produse sunt observate atât în țările de origine ale imigranților, cât și în țările de destinație ale emigranților.

Migrația din România și din celelalte țări din Europa de Est a constituit o noutate, în raport cu migrația tradițională din Africa și America Latină. Valul migrator est-european a fost observat, în special, în ultimii 20 de ani, fiind o consecință directă a mai multor factori economici, politici, culturali, istorici.

Pentru Spania, fenomenul imigrațional este, de asemenea, nou. Începând cu 1991, Spania s-a confruntat cu un proces continuu de schimbare socială, determinat de venirea unui număr semnificativ de imigranți, care, în câțiva ani au produs schimbări considerabile în demografia Peninsulei Iberice. Astfel, Spania, care, cu puțini ani înainte, exporta mână de lucru în străinătate, s-a transformat într-o țară receptoare de muncitori străini, în consecință, într-o țară deschisă imigrației (Castles, Miler: 1998). Bineînțeles, acest flux migrațional a fost observat și în celelalte țări dezvoltate ale Uniunii Europene, însă, în lucrarea de față, vom aborda doar migrația în Spania și efectele acesteia asupra felului de a se exprima al elevilor români de aici.

La începutul anilor 1994-1995, numărul emigranților români în toată lumea este de aproximativ un milion de persoane, dintre care, în Spania ajung 30.000 de oameni cu permis de rezidență sau de muncă. Începând cu anul 2001, numărul

românilor din Spania a crescut vertiginos. Conform actelor elaborate de INE¹ se estimează că numărul românilor din Spania a ajuns la începutul anilor 2007 la 879521, devenind la 1 ianuarie 2008 comunitatea cu cel mai mare număr de imigranți din Spania. Din 2008 până în 2010, numărul românilor din Spania scade (unii dintre românii rămași fără loc de muncă, din cauza crizei economice decid să se întoarcă în țară), ajungând ca la 1 ianuarie 2010 să trăiască în Spania 829.715 de români.

Românii din Castellón provin din mai multe regiuni din România, predominanți fiind cei din județele Dâmbovița (Târgoviște) și din Prahova (Ploiești). Populația română din Castellón este formată în mare parte din tineri aflați între 18 și 39 de ani (55%), numărul de bărbați și femei este aproape egal (52% bărbați și 48% femei). Un procent semnificativ, 11% din comunitatea de români din Castellón, este alcătuit din copii sub zece ani, dintre care 5% sunt născuți în Spania.

1. Principalul obiectiv al cercetării de față este de a demonstra că modul de exprimare în limba română al elevilor din Castellón de la Plana este influențat de folosirea alternativă a celorlalte două idiomuri – spaniola și catalana – atât la nivel lexical, cât și la nivel fonetic și morfologic. Concluziile noastre vor arăta, de asemenea, cum deprinderea scrisului în limba maternă influențează scrisul în spaniolă și catalană.

2. Articolul de față se bazează pe culegerea și analiza unui corpus de texte, alcătuit din relatări ale elevilor români care trăiesc în Spania (în provincia Castellón) și din compunerile acestora în limbile catalană, spaniolă și română. Înregistrările au fost făcute în Spania, în orașul Castellón de la Plana, în timpul programului, în colegiile și universitatea unde aceștia învață, sau, în mediul familial.

Înregistrarea faptelor de limbă s-a realizat după ce, în prealabil, se stabiliseră contacte cu o serie de reprezentanți ai comunității române din Castellón. Ancheta s-a desfășurat pe teren (februarie 2009), implicând deplasarea noastră în mediul a cărui vorbire am cercetat-o. Pentru înregistrarea cât mai obiectivă a materialului lingvistic, s-au folosit aparate moderne: camere video, reportofoane.

Interviurile au fost, inițial, individuale, fiecare dintre subiecții a răspuns la o serie de întrebări legate de vârstă, școală, profesori, familie, societatea spaniolă, pasiuni, prieteni, petrecerea timpului liber, obiceiuri. În a doua etapă a anchetei, subiecții, împreună cu anchetatorii, au luat parte la o serie de discuții pe diverse teme. În plus, fiecare dintre ei a scris o compunere, pe o temă la alegere, pentru a putea fi analizat și felul în care se exprimă în scris în limba română.

Pentru analiza influenței limbii române asupra limbii catalane, respectiv asupra spaniolei, au fost cercetate, pe parcursul a doi ani de zile, compunerile ale elevilor români, precum și felul de a se exprima în cadrul orelor de catalană, spaniolă, dirigiență și în timpul orelor de pregătire suplimentară - *refuerzo*.

3. Lotul de subiecți este alcătuit din 15 elevi: doi dintre ei sunt la grădiniță și au 3, respectiv 4 ani, s-au născut în Spania și încearcă să comunice în cele trei

¹ Instituto Nacional de Estadística (Institutul Național de Statistică).

idiomuri supuse discuției; alți doi subiecți sunt în școala primară și au 8 și 10 ani; nouă au vârste cuprinse între 14 și 17 ani și sunt în școala generală (secundo de ESO, echivalentul clasei a X-a din sistemul educațional românesc), iar doi au 19 și 20 de ani și sunt studenți la Universitatea Jaume I din Castellón.

4. Interferența limbii române cu spaniola și catalana se poate încadra în problematica contactelor dintre limbi. Mediul școlar din Castellón de la Plana este reprezentativ pentru o astfel de analiză, deoarece, în cadrul aceleiași clase, pe lângă catalană și spaniolă – limbi folosite în predare – se întâlnesc și alte limbi: limbile materne ale elevilor imigranți (română, bulgară, albaneză, arabă, chineză).

Interferențele lingvistice, ca rezultat al contactelor socio-culturale, produc diverse modificări în sistemul limbii aflat în continuă evoluție, reconstrucție. Aceste modificări determinate de influența unei limbi asupra alteia constau în împrumuturi de cuvinte sau de unități frazeologice, adaptate sau neadaptate, calcuri lingvistice. Considerăm că „două limbi sunt în contact dacă sunt folosite alternativ de aceleași persoane” (Weinreich 1964: 1).² Interferența limbilor poate fi observată în orice loc în care există limbi diferite, pe același teritoriu sau pe teritorii învecinate.

5. Dreptul la educație al tuturor copiilor datează din 1948 - Declarația Drepturilor Omului - și se concretizează în Convenția privind Drepturile Copilului (ONU 1989), în care se insistă asupra faptului că dreptul la educație include învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți și accesul tuturor copiilor la învățământul general și profesional.

În acord cu drepturile copiilor, copiii imigranților din Spania sunt primiți în școli și colegii până la vârsta de 16 ani, când se termină învățământul obligatoriu. Adolescenții, ai căror părinți nu au acte, nu se pot înscrie la ciclul superior al liceului sau la universitate.

Multe studii au demonstrat nivelul intelectual superior al imigranților: „imigranții dețin un nivel intelectual superior mediei populației spaniole” (www.elmundo.es). Studiul are la bază datele provenite din Ancheta populației Active³, care reunește răspunsurile românilor cu sau fără acte. Ancheta semnalează că 29% dintre imigranți dețin un nivel de studii superioare, față de 22% din populația spaniolă și 28 % dețin studii secundare (liceul), față de 20% dintre spanioli.

În studiile oficiale și în conferințele privind migrația românilor din Spania, se vorbește foarte mult de o barieră lingvistică care-i împiedică pe copiii români să se întregze în mediul școlar spaniol. Trebuie menționat că această barieră nu se perpetuează în timp mai mult de câteva luni. Datorită asemănărilor lingvistice dintre cele două limbi, orice român reușește să vorbească limba spaniolă în trei luni, suficient pentru a se face înțeles și pentru a înțelege, la rândul său, ceea ce i se cere. Foarte mulți, în special fetele, sosesc în Spania, cunoscând o parte din lexicul

² „Two or more languages will be said to be in contact if they are used alternatively by the same person”.

³ Encuesta de Población Activa EPA.

spaniol, însușit prin intermediul telenovelelor sau a muzicii spaniole receptate în România.

Importanța educației pentru toți copiii imigranți este majoră, de ea depinde dezvoltarea personalității, însușirea tehnicilor care ulterior le vor permite să opteze pentru o slujbă adecvată și ușurința sau dificultatea integrării în societatea autohtonă.

Pentru elevii români este dificilă trecerea de la studierea materiilor în limba maternă la predarea lor în limba spaniolă sau în catalană. De asemenea, întâlnirea unor idei sociale, culturale noi, faptul că nivelul lor economico-social este scăzut la început îngrădesc rapiditatea integrării în școli și în comunitatea locală. În afara acestui aspect, educația copiilor imigranți deține o altă funcție importantă pentru comunitatea românilor, deoarece, prin intermediul ei, părinții copiilor intră în contact cu anumite aspecte ale culturii spaniole și acest lucru favorizează integrarea lor.

În plus, se poate spune că școala este factorul cel mai propice integrării, ținând cont de faptul că școala poate fi locul interacționării imigranților cu copii spanioli. Dar, pentru a se produce o integrare reală ar trebui să se realizeze unele schimbări în sistemul educațional, schimbări care să se adapteze diversității culturale, iar educația să se facă în condiții de egalitate. O altă problemă este felul în care este tratată diversitatea culturală, deoarece există profesori care nu vor să se implice în proiectele guvernamentale ale integrării.

Există însă foarte multe cazuri în care profesorii, respectiv diriginții sau învățătorii, se implică activ în integrarea românilor în mediul școlar. În primul rând, unui elev nou venit, îi sunt testate cunoștințele de limbă, dar și de matematică, fizică, chimie, etc. pentru a putea studia toate materiile cu profesorii claselor în care sunt înscriși, se fac ore speciale de pregătire, în timpul programului, dar și în afara lui, pentru însușirea idiomului. În Castellón se vorbesc alternativ două limbi: spaniola și catalana. Așadar, în școlile din acest oraș, materiile sunt predate alternativ în cele două limbi precizate anterior. Din această cauză, perioada de acomodare a unui elev din ciclul primar sau secundar durează cu aproximație un an, în Castellón, spre deosebire de cei înscriși la școlile din Madrid, care reușesc să învețe spaniola numai în șase luni. Există, însă, cazuri în care elevii români au reușit să învețe ambele limbi și să-și ia examenele în două, trei sau patru luni. Majoritatea profesorilor susțin ideea că nivelul intelectual al elevilor români este foarte ridicat. Foarte mulți dintre ei obțin cele mai bune note la matematică, fizică, chimie, limba engleză, limba franceză, unii chiar reușind să devină liderii claselor lor.

Școlile în care învață elevii români vin în întâmpinarea integrării rapide a familiilor acestora prin organizarea de cursuri de limbă spaniolă gratuite, redactarea unor materiale lingvistice care ajută la învățarea rapidă a limbii sau a unor materiale bilingve sau plurilingve – româno-spaniole – pentru înlesnirea înțelegerii noilor conținuturi. Există și școli în care se organizează cursuri de limba română pentru toți cei care doresc învățarea acestei limbi, în vederea unei mai bune interacționări cu populația nou venită. La aceste cursuri participă cu precădere profesorii care au, în clasă, elevi români, elevii spanioli care au prieteni români și persoane care au angajați români.

În Castellón, sunt organizate numeroase cursuri de învățare a limbii spaniole pentru imigranți, atât de către Ministerul Educației, cât și de O.N.G.-uri (Crucea

Roșie, Asociații). Elevii imigranți participă la ore de pregătire suplimentară⁴, organizate gratuit de către școli, în timpul programului și după program, în cadrul cărora învață limba spaniolă, dar și catalana.

În ultimul timp, se acordă o mare atenție învățării limbii române, atât de către români, cât și de către spanioli. Prin Anexa la Ordinul MECT nr. 1303 din 13 iulie 2007, s-a aprobat programa de curs opțional *Limba, cultură și civilizație românească* pentru elevii români care studiază în afara granițelor României, care își propune să favorizeze contactul elevilor cu limba română, în scopul îmbunătățirii comunicării în limba maternă (Carp 2008: 45). Programa vizează abordarea scrierii și a pronunțării corecte (atrăgându-se atenția asupra asemănărilor și diferențelor dintre limbi), dezvoltarea abilităților comunicative care să-i ajute pe elevi să comunice eficient în limba română, să fie deschiși pentru dialogul cu ceilalți. Astfel, în 2007, s-au scos la concurs posturi de profesori de limbă și cultură românească, atât pentru comunitățile de imigranți din Italia, cât și pentru cele din Spania. Cursurile sunt ținute în școlile cu număr mare de români, în afara programului. În Spania se predau 24 de ore la Madrid, 16 ore în Guadalajara, 8 în Leido, 6 în Alcalá de Henares și 8 în Mollerusa (H.G nr. 85/2007). În Comunitatea Valenciană, la începutul anului 2009, nu erau prevăzute astfel de ore în programa școlară, chiar dacă comunitatea de români din Castellón (provincie ce aparține Comunității Valenciene) este a doua ca mărime din Spania. Cu ajutorul interviurilor luate românilor din Spania (preot, președinta AIPE, viceconsul), am descoperit că multe dintre aceste cursuri nu sunt funcționale, iar rezultatele dorite prin intermediul acestui program întârzie să apară.

Totuși, în Spania, în Castellón, se organizează cursuri de limba română pentru copii, în fiecare sâmbătă, la Parohia Sf. Nicolae. În cadrul AIP s-a predat, de asemenea, limba română, atât pentru români, cât și ceilalți cetățeni ai Spaniei. Ministerul Educației din Spania organizează cursuri de limba română, periodic, în cadrul mai multor universități sau ocazional (vezi cursurile de limba română ținute la Universitatea Jaume I). CEFIRE, un centru de pregătire a profesorilor, a organizat, anual, cursuri de 30 de ore de familiarizare a cadrelor didactice cu limba și cultura română. Acțiuni similare s-au ținut și în cadrul colegiilor cu mulți elevi români sau la sediul altor asociații românești.

6. Ce se întâmplă totuși cu limba română vorbită în Spania? Elevii români sunt oarecum forțați să folosească limba spaniolă în cea mai mare parte a timpului (la școală). În acest context, limba română vorbită în Spania a fost supusă unei puternice influențe din partea limbii spaniole și a catalanei.

Elevii români vorbesc limba română în familie și în cercurile de prieteni, dar la școală (în cea mai mare parte a timpului), la cumpărături, chiar pe stradă între ei, folosesc limba spaniolă sau catalana. Dacă în perioada imediată după sosirea în Spania, românilor le este foarte greu să se obișnuiască cu vorbirea rapidă a spaniolilor, să înțeleagă și să răspundă, după puțin timp, tendința este de a se exprima mai mult în spaniolă, decât în română. Copiii români, în mediile de prieteni, preferă conversațiile în limba spaniolă. Singurele momente în care vorbesc româna

⁴ Repaso.

conștient sunt în familie. Se întâmplă de foarte multe ori ca imigranții să încerce, în anumite circumstanțe, să se ferească să vorbească în limba română, pentru ca oamenii din jurul lor să nu-și dea seama că sunt de altă naționalitate. „Eu vorbesc în castellano cu prietenii mei, și chiar în valenciană. Când mergem de marcha vorbim numai în castellano”(I6).

În ceea ce privește felul de a se exprima în limba română al copiilor, se observă că mulți nu vorbesc limba română corect, iar cei mici de abia o înțeleg, idei prezente și în mass-media în limba română din Spania: „Am văzut câțiva copii de români [...] într-un fel de montaj literar [...]. Parcă recitau niște unguri din parlamentul României” (Cornel Drinov, *Origini*, nr. 41). Soluționarea acestei probleme pare imposibilă. Unii consideră că „trebuie să ai mare răbdare și să fii foarte consecvent în a-l obliga să vorbească românește. Bineînțeles că trebuie foarte multă delicatețe în sensul ăsta, cărți în română de povești, poezioare” (I17), problema primordială a copiilor este faptul că „ei nu vorbesc nici măcar rumañol, vorbesc castellano” (I18).

Alții au susținut ideea că cei mici nu trebuie să vorbească în limba română, o pot învăța mai târziu, ei „preferă să vorbească aceeași limbă cu copiii de la grădiniță. Nu le place să se simtă diferiți” (I18). Din interviurile luate adulților, dar și copiilor din Spania, am ajuns la aceleași concluzii în ceea ce îi privește pe copiii de până la 7 ani. De multe ori nu înțeleg comunicarea în limba română. La Biserica Ortodoxă din Castellón, Preotul Ioan se adresa copiilor în limba spaniolă pentru a se putea face înțeles: „un beso aici”.

Pentru a exemplifica această idee, vom reproduce aici o parte dintr-o conversație purtată cu un copil de 4 ani (I 1). „Vrei să vorbești cu mine?/ Si/ Știi povestea *Scufița Roșie*?/ ... / Cum te cheamă?/ Adi./ Unde locuiești?/ No se./ Unde stai?/ Aici./.../ Ce-ți place cel mai mult la școală?/ Jugar./ Ce-ți place să te joci?/ Al patio y de coches./.../ În ce te-ai îmbrăcat?/ De pintor./ Ce-ți place să pictezi?/ Estrellas./... / Ce animale are bunica ta în curte?/ Una zebra”. Menționăm că interviul a fost realizat în prezența mamei lui (I17), un alt informator, de la care am aflat mai multe detalii despre educația copilului. În primul rând, face parte dintr-o familie de intelectuali, mama lui este învățătoare și are studii universitare, iar tatăl este inginer. În timpul interviului luat mamei, aceasta nu a făcut nicio greșală de exprimare, nu a folosit niciun cuvânt în limba spaniolă. Copilul merge la grădiniță de la doi ani, zilnic, între orele 9 – 17. Acasă i se vorbește în limba română și, în fiecare seară, i se citesc povești în limba română. Copilul înțelege foarte bine întrebările puse de anchetator, însă răspunde în spaniolă și în catalana (vezi *jucar*). Conversația prezentată anterior demonstrează faptul că sistemul celor trei limbi se fixează, iar, pe viitor, subiectul va putea comunica în fiecare idiom menționat anterior.

Celălalt informator de aceeași vârstă interviuat (I2) nu a reușit să răspundă la nicio întrebare în limba română, cu toate că putea să poarte o conversație în celelalte limbi supuse discuției. Pentru a se face înțeleasă, familia copilului îi vorbea în spaniolă. Acest caz nu este unul singular; copiii înțeleg cu dificultate discursul în limba maternă și de cele mai multe ori nu reușesc să o folosească în comunicarea zilnică.

Analizând interviurile luate copiilor imigranților români, am observat că unii dintre cei născuți în Spania nu înțeleg mesajele în limba română, iar alții înțeleg

parțial comunicarea în limba română, introducând, uneori, cuvinte din limba română în vorbirea în catalană sau în spaniolă. Așadar, putem afirma că, pentru copiii români născuți în Spania, limba română este folosită împreună cu celelalte limbi, cu tendința de a rămâne pe plan secund.

7. Copiii mai mari de 10 ani alternează conștient cele trei idiomuri în funcție de situația de comunicare. În discuțiile cu părinții folosesc cu precădere limba română. În dialogurile cu prietenii români, trec de la o limbă la alta, inserând cuvinte din limba catalană, spaniolă în discurs sau adaptând expresii și sintagme din limba spaniolă la normele limbii române.

În cazul **interferențelor fonetice** româno-spaniole-catalane din comunicarea în limba română a imigranților români din Spania, se observă că împrumuturile din limba spaniolă sunt adaptate sistemului fonologic românesc, sunetele spaniole *θ, ɲ, tʃ, ʎ, ʎ* fiind înlocuite cu *s, ni, ɕ, i*:

- sp. *acercar* > rom. *a aserca* [a (se) apropia]: *A fost asercat*, adică i s-au apropiat inelele” (I10).
- sp. *contraseña* > rom. *conrasenia* [parolă]: „Ai un număr și un *conrasenia*” (I1);
- sp. *chico* / *chica* > rom. *cico* / *cica*: „Așa *cica!*” (I30), „Mamă, ce *cico* bun!” (I3);
- sp. *ayuntamiento* > rom. *aiuntamiento* [primărie]: „I-a dat ordin de l-*aiuntamiento* să nu se apropie” (I10);
- sp. *dezarollo* > rom. *dezaroiu* [dezvoltare]: „O întrebare de *dezaroiu*” (I1);

În afara adaptării fonetice a împrumuturilor din limba spaniolă, se observă un alt fenomen interesant care nu privește sfera împrumuturilor, dar care apare des în comunicare. Cuvinte din limba română ajung să fie modificate prin adaptare la sistemul fonetic spaniol (este o adaptare în sens invers a cuvintelor din limba maternă).

Unele dintre cuvintele românești care conțin sunetele *ă* și *v* sunt adaptate la sistemul fonetic al limbii spaniole, *ă* fiind înlocuit cu *a* și *v* cu *b*:

- *ă* > *a*: *Ce fata frumoasa!* (I7), *Ma, te bat!* (I3), „Cum se spune la măvăligă în spaniolă? / *Mamaliga*” (I11);
- *v* > *b*: *Bin, ha, ha ! Vin !* (I3)⁵.

Copiii români se strigă între ei fără să folosească sunetele care, în scriere, conțin diacritice, deoarece profesorii nu reușesc să le pronunțe numele corect. În plus, deoarece inițial copiii se recomandă folosind ordinea nume de familie, prenume, ei sunt strigați sau numiți permanent de colegii români sau spanioli cu numele de familie; Nita este de fapt Niță Alexandru.

Corectând compunerile în limba spaniolă ale unor elevi români, am descoperit că, de multe ori, sunt aplicate reguli ortografice românești în scrierea în limba spaniolă. Astfel, uneori, se folosește *r*, în loc de *rr* (*terreno* / *tereno*; *sierra* / *sierra*; *borichito* / *borriquito*; *caro* / *carro*); *ni* în locul lui *ñ* (*revanios* / *rebaños*); variația

⁵ Betacismul a fost găsit și în presa scrisă (*Origini*, 34, 2008, p.18), în cadrul unui enunț interogativ retoric: „Ce mai tura-bura?”

p/b (cabras / capras); cofuzia lexicală **riu** (río) / **râu** (vezi Textul 1 și Textul 2). Alteori, elevii folosesc digrafului **ch** pentru a reda grafic sunetul **k'** (borichito / borriquito); alternanța **c / s** (ocacion / ocasión; nececítaba / necesitaba); utilizarea digrafului **gh** pentru a reproduce grafic digrafatul **gu** (concighieron / consiguiron); **i / y** (mui / muy) (vezi Textul 2). În componerea lui I7 (Textul 3) am observat că nu este folosit **h** mut în poziție inițială (izo / hizo; ora / hora; a / ha; as hehco / has hecho).

El verano pasado fui en autolus al pueblo de mi abuelo. Allí se podían ver viejas casas de color blanco y había miradores para observar todo el valle. Debemos del **riu** se encontraron la **sierra**, que viene a ser una especie subida del **torono** al rededor de los árboles. La gente trabajaba y vivía de recoger las frutas y verduras que se cultivaban, además de usar **roscos** de ovejas como **capras** y vaías. Era que volví a hacer alguna visita en invierno.

Textul 1.

Reflexionaba una vez un **borichito** que quería hallar y para la obtención de todos los niños. Cuando venía con su amo a la ciudad todos los niños subían y bajaban del **carro**. Un día, vieron que el **comañe** llevaba consigo una **delia** terrancana donde se podía ver un **world** con estos libros; se vendió **buero** que se ve hallar por los coches. En cinco **ocasion** este **comañe** fue visto por un **comañe** de **servidors**, y como **comañe** hacer una **buena** compra para un **carro** cercano, adquirió el **animal** por el precio de 5000 **caros**. Los niños de la ciudad estaban **muuy** tristes al **comañe** del los **sucesos** y decidieron hacer una **lotonia** para recoger **dinero** suficiente y **redonar** el **duero** a su estado original. Subieron **mucha** **muerte** y **comañeron** **muerte** el **apple** de lo que **veían**, con lo cual **le** **para** poder donar el resto a los niños **necesitados** del **carro**. El **burito** **feliz** de **chur** **de** **desuelto** **lloro** **mucha** **de** **los** **chis** **las** **trixitinas**.

Textul 2.

Vlad dijo que quiere que a los turcos les quiten la cabeza y su padre **isla** la que el dijo. Cuando llegó la **era** de cortarles la cabeza a los turcos, Vlad **a** girada la cabeza porque no le gustaba ver los turcos sin cabeza, pero su padre **era** la decía que no mira y le dijo: - "Si no mira na sabes nada pero si miras sales si **as hehco** bien la que es hehco".

Textul 3.

Limba română vorbită în Spania suferă o puternică influență din partea limbii spaniole, mai ales la **nivel lexical**. Sunt împrumutate cuvinte din mai multe câmpuri onomasiologice: termeni folosiți în discuțiile despre școală, alimentație, petrecerea timpului liber, sport, și sfera lexicală a salutarilor. Printre cuvintele cele mai des utilizare se numără: *regalo* „cadou”, *cita* „programare”, *trabajo* „muncă”, *cole* - prescurtare de la *colegio* „școală”, *guarderie* „grădiniță”, *hola* „bună, salut”, *locutorio* „locul de unde se contactează telefonic rudele și prietenii din România”, *rodondă* „sens giratoriu”, *calle* „stradă”, *guardia* „gardă”, *profesorul de guardia* „profesorul de serviciu”, *bocadillo* „sandvici”, *plastică* „desen” și celelalte materii.

Substantivele împrumutate din limba spaniolă sunt adaptate sistemului flexionar românesc, în funcție de categoria gramaticală pe care o exprimă: genul, numărul și determinarea. În ceea ce privește categoria de caz, în materialul nostru nu am întâlnit substantive împrumutate din limba spaniolă care să prezinte aspecte particulare în cadrul acestui tip de adaptare.

- sp. *redonda* > rom. *rodondă* / *rotondă* [sens giratoriu]: „Mergi până la *rodonda* din calle Fadrell” (I4), „Faci *rotonda* și o iei înainte” (I8);
- sp. *verduras* > rom. *verduri* [verdețuri, plante, legume]: „A făcut ciorbă de *verduri*” (I2);
- sp. *extranjero* > rom. *extranjer* [străin] după: „Fiind *extranjer*, poți să faci doi ani” (I1), „Trebuie să ai un număr de identificare ca *extranjer*” (I11), „Sunt mai mulți *extranjeri*, nu numai români” (I9)
- sp. *postre* > rom. *postre* [desert]: „De abia aștept să mănânc un *postre*” (I19);
- sp. *movimiento* > rom. *moviment* [mișcare]: „Să nu știu eu niciun *moviment* ce se face” (I10).

Formele verbale împrumutate sunt mai puțin numeroase decât cele nominale, însă, toate verbele împrumutate din limba spaniolă sunt adaptate sistemului flexionar românesc. Fiind o clasă lexico-gramaticală flexibilă, verbul modifică formele după următoarele categorii gramaticale: diateză, mod, timp, număr. Verbele împrumutate din limba spaniolă, în procesul lor de adaptare la limba română formează „variațiile” după mod, timp, persoană, număr, prin „sufixe, desinențe și alternanțe, prin conjuncția *să* și prepoziția *a*, cum și prin forme compuse” (GLR 1966. I: 245) specifice limbii române. „Și profa mi-a spus: *Apaga* la radio”(I 9), își păstrează forma din spaniolă. Toate verbele împrumutate din spaniolă se încadrează în conjugarea I: *Disfrută* „bucură-te” - „Gândește-te dar *disfrută* de ce ai acum!”(I15), *peleând* „certându-te” - „Dacă te vede *peleând*, te trage la răspundere”(I10), *a suspendat* „a picat examenul” - “M-a suspendat atuncea că n-am avut *diario*”(I9), *areglează* „aranjează” - „și am zis, Martin areglează lucrurile cu Neluțu”(I14), *am aprobat* „am trecut un examen” - „am aprobat matematica”(I8), *a firmat* „a semnat” - „am acasă o carte pe care mi-a firmat-o” (I8), *substituie* „a înlocuiește” - „Blanca substituie pe Sandra”(I6).

Uneori, în structura unui enunț în limba română sunt folosite adjective din limba spaniolă, adaptate flexiunii românești, acordându-se cu substantivul determinat în gen, număr și caz. În exemplele următoare se observă că opoziția de

gen a adjectivelor este realizată prin înlocuirea desinenței de masculin din spaniolă – *o*, cu desinența de feminin specifică limbii române –*ă*: *resfriado / resfriadă* „răcit/ă”, - „Sunt *resfriadă*”, (I) „Sunt *resfriado*”(I12), *embarasadă* „însărcinată” - „Sandra e *embarasadă*”(I9), *tranchilă* „liniștită” – „Sunt *tranchilă*”(I5), *cansadă* „obosită” – „Mă simt *cansadă*”(I5), iar cea de număr, prin substituția desinenței de feminin singular –*ă* cu cea de feminin plural –*e*: *amene* „ușor” – „Știe să facă *clasele amene*”(I13).

Alături de împrumutul masiv din spaniolă, se observă și calchieria semantică sau de structură a unor elemente lexicale: *dar clases* „a predă” – „E farmacistă și *dă clase*”(I13), *ir, salir de fiesta* „a petrece” – „Jeri seară *am fost de fiesta*” (I11, I12), „Am ieșit de *fiesta*”(I14), *hacer un examen* „a da un examen” – „Examenul acela *se face cu calculatorul*”(I16), *hay cinco semanas de cuando* „sunt de cinci săptămâni” - „Am cinci săptămâni de când...”(I5, I7).

8. Influența spaniolei asupra romanei poate fi urmărită și la nivelul numelor proprii, prenumele copiilor născuți în Spania au fost preluate din limba spaniolă. Cercetând registrul copiilor botezați la Parohia Sf. Niculae, din Castellón, am constatat ca majoritatea copiilor poartă un prenume spaniol sau chiar catalan și unul românesc, sau numai un prenume spaniol: Alicidora, Antonio George, Angel Cătălin, Erik Josep (prenume catalan), Javier Andres, David Nicolas, Maria Isabel.

Influența limbii spaniole asupra limbii române este foarte mare. Folosirea limbii spaniole în cea mai mare parte a timpului, asemănarea lexicului și a gramaticii au produs efecte vizibile în limba română vorbită de imigranți, nu numai la nivelul vocabularului, dar și la nivel fonetic și morfologic. În plus, copiii imigranților români care au întrerupt studiile în România și le-au continuat în Spania, în Castellón, în limba spaniolă și catalană, se confruntă cu o numeroase dificultăți în exprimarea și în scrierea celor două limbi în care se studiază aici.

În concluzie putem afirma că elevii români din Spania, în special cei de vârste mici, sunt semilingvi, nu cunosc foarte bine niciuna dintre limbile pe care le folosesc și se exprimă mai greu decât copiii monolingvi (Vinagre Laranjeira 2005: 18): vocabularul este sărac, de cele mai multe ori aceștia inserează în discurs structuri gramaticale incorecte, alternează cele două limbi aflate în discuție, au dificultăți în exprimarea emoțiilor în oricare dintre limbi. Extinderea cercetării acestor fenomene are repercursiuni de ordin practic – este necesară luarea de măsuri ca elevii români din Spania să învețe, în paralel, cele trei limbi.

Bibliografie

- Aguinaga Roustan 1999: Josune Aguinaga Roustan, *Ciudadano o inmigrante. El proceso de integración en la sociedad española*, în “Tezanos J.F., Tendencias en Desigualdad y Exclusión Social”, Madrid, Editorial Sistema.
- Carp 2008: *Multilingvism și dialog intercultural în Uniunea Europeană. O viziune românească*, Coordonator: Radu Carp, București, Institutul European din România. Studii de strategie și politici, Studiul nr. 6.
- Castles, Miller 1998: Stephan Castles, Mark J. Miller, *The Age of Migration. International Population Movements in the Modern World*, New York, The Guilford Press.
- Cifras INE. *Boletín informativo del Instituto Nacional de Estadística*, 5/2009, p. 1 – 10, pe www.ine.es, ultima accesare 20.03.2009.
- GLR 1966: *Gramatica limbii române*, 1966, I, II, Ediția a doua revăzută și adăugită, București, Editura Academiei R.S.R.
- Jieanu 2009: Ioana Jieanu, *About the Social and Cultural Integration of Romanians Living in Spain. Case study: Castellón de la Plana*, în „Buletinul Universității Petrol – Gaze din Ploiești”, Seria Științe Administrative, Vol. LX, Nr. 1.
- Linares 2008: Cristian Linares, *Les interferències lingüístiques entre el castellà, el català i romanès a les aules de Castelló a partir de l'estudi de les tipologies textuales*, în “Ribalta. Quaderns d'Aplicació Didàctica i Investigació”, Castelló de la Plana, IES Francesc Ribalta.
- Lupu 2009, Ioan Lupu, *Aspecte legate de mobilitatea spațială și socială a populației după anul 1989, în București*, Teză de doctorat condusă de Prof.univ.dr. Maria Voinea, Universitatea București, Școala doctorală de sociologie, București, 2009, pe www.unibuc.ro, ultima accesare 15.07.2009.
- Origini România, La revista de los rumanos en España*, Februarie 2009, Nr. 41.
- Tratat de lingvistică generală*, 1971, București, Editura Academiei.
- Vinagre Laranjeira 2005: Margarita Vinagre Laranjeira, *El cambio del código en la conversación bilingüe: La alternancia de lenguas*, Madrid, Editorial Arco.
- Weinreich 1964: Uriel Weinreich, *Languages in Contact*, With a preface by André Martinet, Third Printing, Hague-Paris-Mouton, Mouton & CO.
- www.adevarul.es (ultima accesare octombrie 2009)
- <http://www.adevarul.es/stiri/social/tinerii-madrid-discuta-romaniol-limba-romanilor-spania>, (ultima accesare septembrie 2009).
- www.originiromania.com (ultima accesare septembrie 2009).
- www.elmundo.es Lunes 24 marzo de 2003, Manpower, *La inmigración en Espanapasado presente y futuro* (ultima accesare februarie 2005).

Languages in Contact. Romanian - Spanish – Catalan in the Scholar Environment of the Immigrants in Spain

This paper reveals the way in which the Romanian language interferes with Spanish and Catalan within the educational field of Romanian immigrants from Castellón, Spain. To this purpose, we have analyzed some of our subjects' written texts in the three target languages and several audio recordings of situational conversations. We have noticed some phonetic, lexical and morpho-syntactical modifications in the Romanian students' communication. Within the written texts in Catalan and Spanish language, there have been identified many situations of overlapping between the three idioms.

Lista Informatorilor

Informatori	Anul nașterii	Localitatea	Ocupația	Sex	Perioada de sedere	Data și locul înregistrării
I1	2005	Castellón	Elev	M	3 ani	Castellón, febr. 2009
I2	2005	Castellón	Elev	M	4 ani	Castellón, febr. 2009
I3	2000	Castellón	Elev	F	3 ani	Castellón, febr.2009
I4	2002	Castellón	Elev	F	4 ani	Castellón, febr. 2009
I5	1994	Castellón	Elev	F	7 ani	Castellón, febr. 2009
I6	1994	Castellón	Elev	F	6 ani	Castellón, febr. 2009
I7	1994	Castellón	Elev	M	6 ani	Castellón, febr. 2009
I8	1993	Castellón	Elev	M	8 ani	Castellón, febr. 2009
I9	1993	Castellón	Elev	M	12 ani	Castellón, febr. 2009
I10	1993	Castellón	Elev	M	10 ani	Castellón, febr. 2009
I11	1993	Castellón	Elev	M	8 ani	Castellón, febr. 2009
I12	1992	Castellón	Elev	M	6 ani	Castellón, febr. 2009
I13	1992	Castellón	Elev	M	11 ani	Castellón, febr. 2009
I14	1990	Castellón	Student	F	5 ani	Castellón, febr. 2009
I15	1989	Castellón	Student	F	7 ani	Castellón, febr. 2009
I16	1977	Castellón	Zidar	M	9 ani	Castellón, febr. 2009
I17	1979	Castellón	Menajeră	F	7 ani	Castellón, febr. 2009
I18	1975	Castellón	Secretară	F	8 ani	Castellón, febr. 2009

*Josep Cristià Linares Bayo, Universidad Jaume I
CASTELLÓN, ESPAÑA
Ioana Carmen Jieanu, Universitatea Petrol și Gaze
PLOIEȘTI, ROMÂNIA*